

ROZSUDOK

V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Baricovej a členov senátu JUDr. Jozefa Hargaša a JUDr. Jaroslavy Fúrovej, v právnej veci navrhovateľa **S.**, **regionálny odbor M.**, so sídlom Bottova 23, M., proti odporcovi **Obvodnému pozemkovému úradu v Martine**, P. Mudroňa 45, za účasti **V.**, bytom **D.**, 2/ **M.**, bytom **Ď.** a 3/ **S.**, so sídlom **S X M.**, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia a postupu odporcu č. j. ObPÚ-2008/00235-DUS z 22. februára 2008, o odvolaní navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 28. novembra 2008 č. k. 22Sp/27/2008-30, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnutý rozsudok Krajského súdu v Žiline z 28. novembra 2008 č. k. 22Sp/27/2008-30 **p o t v r d z u j e .**

Odporcovi a účastníkom v 1., 2. a 3. rade náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva.

O d ô v o d n e n i e

Napadnutým rozsudkom Krajský súd v Žiline, potvrdil rozhodnutie odporcu č. j. ObPÚ-2008/00235-DUS z 22. februára 2008 (§ 250q ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku /ďalej len „OSP“).

Odporca uvedeným rozhodnutím podľa § 5 ods. 2 zákona č. 503/2003 Z.z. o navrátení vlastníctva k pozemkom a doplnení zákona č. 180/1995 Z.z. o niektorých opatreniach na usporiadanie vlastníctva k pozemkom v platnom znení (ďalej len „reštitučný zákon“) rozhodol, že **V.**, rod. **B.**, nar. **X.**, a **M.** rod. **C.**, nar. **X.**, sú oprávnenými osobami podľa § 2 ods. 2 písm. a/ zákona č. 503/2003 Z.z. a spĺňajú podmienky na priznanie práva na náhradu za pozemky, ktoré prešli do vlastníctva štátu podľa § 3 ods. 1 písm. m/ zákona č. 503/2003 Z.z. t.j. v dôsledku vyvlastnenia bez

vyplatenia náhrady, a to vo vzťahu k pk. parc. zapísanej vo vložke č. X. kat. úz. D. – časť pk. parc. č. X. – lúka vo vyvlastnenej časti diel 85 v rozsahu vyvlastnenia 861 m², a časť parc. X. diel 46 v rozsahu vyvlastnenia 6320 m² a diel 59 v rozsahu vyvlastnenia 1197 m², ktoré zodpovedajú časti CKN parcely v kat. úz. D. X. diel 46 – vodná plocha v rozsahu vyvlastnenia 6320 m² S-M M., časť CKN parcely X. diel 59 – trvalý trávnatý porast v rozsahu vyvlastnenia 1197 m² vedenej na SR – Slovenský pozemkový fond Bratislava a časť CKN parc. č. X. diel 86 – vodná plocha o vyvlastnenej výmere 861 m² vedené na S-M M. Zároveň rozhodol, že oprávnenej osobe za pôvodné pozemky, ku ktorým sa nevrátilo vlastníctvo z dôvodu, že boli po prechode na štát zastavané alebo sú vo vlastníctve právnickej osoby, ktorá nie je povinnou osobou podľa zákona, sa poskytne náhrada podľa § 6 ods. 2 zákona a že náhradný pozemok alebo finančnú náhradu poskytne Slovenský pozemkový fond.

Krajský súd po preskúmaní rozhodnutia a postupu správneho orgánu na základe oprávneného prostriedku podaného Slovenským pozemkovým fondom v odôvodnení svojho rozhodnutia konštatoval, že správny orgán postupoval pri posudzovaní uplatneného reštitučného nároku v súlade so zákonom, podklady i listinné dôkazy, z ktorých vychádzal boli postačujúce na preukázanie splnenia podmienok ustanovených zákonom. Správny orgán podľa názoru krajského súdu zistil presne a úplne skutočný stav veci a za tým účelom si aj obstaral potrebné podklady pre rozhodnutie a v ňom vychádzal zo spoľahlivo zisteného stavu veci. Ďalej konštatoval, že správny orgán zistil, že duplicita vlastníctva k predmetnej nehnuteľnosti spôsobená chybou v dedičskom konaní po poručiteľovi M., kedy pri prejednaní dedičstva sa predmetom dedičstva omylom stali i parcely, ktoré sú predmetom reštitúcie, a ktoré boli v minulosti predmetom vyvlastnenia. Vzhľadom na uvedené skutočnosti predmetné parcely nemohli byť účinne prejednané v dedičskom konaní, keďže poručiteľovi v čase smrti už (dôsledkom právoplatného vyvlastňovacieho rozhodnutia) nepatrili, a teda ani dedičia nemohli predmetné parcely v súlade so zákonom nadobudnúť. Poukázal na to, že aj v dedičskom práve platí zásada rímskeho práva súkromného, ktorá sa uplatňuje i v našom právnom poriadku, a v zmysle ktorej nikto nemôže na iného previesť viac práv, než sám má. To znamená, že ak právny predchodca oprávnenej osoby (M. B.) nebol v čase svojej smrti vlastníkom predmetných parciel, nemohli sa ani jeho právni nástupcovia stať vlastníkami týchto parciel na základe dedičského rozhodnutia. Totiž predmetné parcely prešli na štát ešte na základe vyvlastňovacieho rozhodnutia bývalého ONV Martin ešte v roku 1967 a v čase smrti poručiteľa M. (zomrel 12.9.2001) boli vo vlastníctve štátu.

S poukazom na § 70 ods. 1 a 2 zákona č. 162/1995 Z.z. o katastri nehnuteľností a o zápise vlastníckych a iných práv k nehnuteľnostiam (katastrálny zákon) dospel k záveru, že v tomto reštitučnom konaní sa preukázalo, že navrhovateľ nemôže účinne v súlade so zákonom považovať oprávnené osoby za duplicitných vlastníkov pôvodných vyvlastnených parciel v kat. úz. D. Pokiaľ túto zjavnú chybu neodstráni sama správa katastra, nič nebráni navrhovateľovi napraviť toto pochybenie podaním jednoduchej negatívnej žaloby na všeobecnom súde.

Vzhľadom na to krajský súd konštatoval, že neexistovala zákonná prekážka, ktorá by bránila správneho orgánu o predmetných parcelách rozhodnúť i priznať za ne náhradu, keďže neposkytnutie vyvlastňovacej náhrady bolo v konaní preukázané, ktorú skutočnosť nerozporoval ani navrhovateľ, a taktiež predmetnú parcelu nemožno vydať.

O trovách konania rozhodol krajský súd podľa § 250k ods. 1 OSP tak, že Obvodnému pozemkovému úradu v Martine, oprávneným osobám, ako i S. trovy konania nepriznal, pretože navrhovateľ bol v konaní neúspešný, a odporca ani účastníci konania si trovy konania neuplatnili.

Proti tomuto rozsudku súdu prvého stupňa podal v zákonnej lehote odvolanie navrhovateľ - Slovenský pozemkový fond a žiadal, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Žiline zrušil a vec mu vrátil na nové konanie. Dôvodil tým, že oprávneným osobám V. a M. nevzniklo právo na priznanie náhrady za pôvodné pozemky, ktoré sú uvedené v rozhodnutí č. ObPÚ-2008/00235-DUS zo dňa 22.2.2008 a ktoré sú predmetom sporu z dôvodu duplicitného vlastníctva, keďže v čase rozhodnutia správneho orgánu bolo vedené vlastníctvo opravných osôb v katastri nehnuteľností na LV č. X., k.ú. Ď.

Mal za to, že v danom prípade bolo povinnosťou správneho orgánu konanie prerušiť až do zosúladenia skutočného stavu so stavom právnym.

Poukázal na to, že pri rokovaniach na Správe katastra v Martine, Obvodným pozemkovým úradom v Martine, ako i za účasti reštituentov je zrejmé, že k zápisu oprávnenej osoby do katastra nehnuteľností ako spoluvlastníka pôvodnej parcely pkn. č. "E" X., vedenej v k. ú. D. došlo chybou Správy katastra Martine, ktorá vydala nesprávny podklad pre dedičské konanie. Na základe uvedeného reštituenti podedili podiel, stali sa riadnymi vlastníkmi a súčasne žiadajú o reštitúciu. V tomto konaní je nesporné, že sa jedná o duplicitné vlastníctvo, a preto trval na dôvodoch, ktoré uviedol v odvolaní (opravnom prostriedku), pričom poukazoval aj na obdobné prípady vedené na Krajskom súde v Žiline, kde tento rozhodol, že vec zrušuje a vracia späť na ďalšie konanie.

Účastníci konania V. a M. vo svojom písomnom vyjadrení na odvolanie uviedli, že zdedili osvedčením D 981/2001 zo dňa 21.11.2002 dotknuté nehnuteľnosti podliehajúce reštitúcii podľa zákona č. 503/2003 Z.z. a rozhodnutím odporcu im za ne bola priznaná náhrada. Boli toho názoru, že navrhovateľ - Slovenský pozemkový fond až príliš pochybil s účelovou snahou zaradiť ich k oprávneným osobám, ktoré si právo uplatniť nemali. Tvrdili, že správny orgán pred vydaním napadnutého rozhodnutia konanie prerušil. Oni následne navrhli dohodu o urovnaní, avšak navrhovateľ im odpovedal, že geometrický plán z r. 1966 nie je možné použiť na právne účely a že oprávnené osoby si musia dať vyhotoviť nové geometrické plány na vlastné náklady. Poukázali i na nepochybné pochybenie Správy katastra v Martine, ak vyvlastnenie nebolo náležite zaevidované od r. 1967 do r. 2002.

Žiadali, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Žiline nezrušil.

Odporca ani účastník konania S., odvolací návrh nepodali.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 OSP) preskúmal napadnutý rozsudok a konanie, ktoré mu predchádzalo v rozsahu podľa § 212 ods. 1 OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP bez nariadenia pojednávania podľa § 250ja ods. 2 a § 214 OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP s tým, že deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne päť dní vopred na úradnej tabuli a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky www.supcourt.gov.sk, a dospel k záveru, že odvolanie navrhovateľa nie je dôvodné. Rozsudok bol verejne vyhlásený dňa 23.9.2009 (§ 156 ods. 1 a 3 OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP).

Predmetom preskúmovacieho konania v danej veci bolo rozhodnutie obvodného pozemkového úradu o reštitučnom nároku podľa zákona č. 503/2003 Z.z..

Zákon č. 503/2003 Z.z. upravuje navrátenie vlastníctva k pozemkom, ktoré nebolo vydané podľa osobitného predpisu. Aj cieľom tohto zákona je spolu s ostatnými reštitučnými zákonmi zabezpečiť tzv. reštitučné procesy zmiernenia niektorých majetkových krívd, ku ktorým došlo v zákone presne ustanovenom období vo vzťahu k presne vymedzenému okruhu osôb a na základe v zákone taxatívne ustanovených prípadov straty majetku.

Zákonodarca v záujme zabezpečenia princípu legality v ustanoveniach § 5 ods. 2 zákona č. 503/2003 Z.z. zakotvil rozhodovaciu právomoc správneho orgánu – pozemkového úradu pri rozhodovaní o navrátení vlastníctva k pozemku alebo o priznaní práva na náhradu za pozemok. Správne konanie pred pozemkovým úradom sa začína doručením návrhu oprávnenej osoby podľa § 5 ods. 1 zákona č. 503/2003 Z.z.. Podľa § 5 ods. 3 zákona sa na konanie podľa odseku 2 vzťahujú všeobecné predpisy o správnom konaní.

To znamená, že povinnosťou pozemkového úradu pri rozhodovaní podľa § 5 ods. 2 zákona č. 503/2003 Z.z. je postupovať podľa jednotlivých ustanovení zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov (ďalej len „správny poriadok“) a pri ich aplikácii vychádzať zo základných zásad správneho konania (§ 3 správneho poriadku). Správny orgán je viazaný zásadou zákonnosti (§ 3 ods. 1 správneho poriadku), v intenciách ktorej je povinný v konaní a pri rozhodovaní zachovať procesné predpisy ako aj predpisy hmotnoprávne. Musí postupovať v konaní tak, aby zabezpečoval ochranu práv osôb a súčasne vyžadoval plnenie ich povinností v nadväznosti na ochranu záujmov štátu a spoločnosti. Ide o presadzovanie cieľov hmotnoprávnej úpravy v konkrétnej veci.

Podľa § 40 ods. 1 správneho poriadku ak sa v konaní vyskytne otázka, o ktorej už právoplatne rozhodol príslušný orgán, je správny orgán takým rozhodnutím

viazaný; inak si správny orgán môže o takejto otázke urobiť úsudok alebo dá príslušnému orgánu podnet na začatie konania.

Správny orgán si nemôže ako o predbežnej otázke urobiť úsudok o tom, či a kto spáchal trestný čin, priestupok alebo iný správny delikt, alebo o osobnom stave fyzickej osoby, alebo o existencii právnickej osoby, ak patrí o tom rozhodovať súdu (§ 40 ods. 2 správneho poriadku).

Citované zákonné ustanovenie správneho poriadku v rámci zisťovania podkladov pre rozhodnutie upravuje tzv. predbežnú (prejudiciálnu) otázku. Rozumie sa ňou taká otázka, od posúdenia ktorej závisí rozhodnutie vo veci, ktorá je predmetom správneho konania. Na jej vecné rozhodnutie však nie je príslušný správny orgán, pred ktorým prebieha dané správne konanie, ale iný správny orgán, prípadne súd. Ide teda o otázku, ktorá môže byť predmetom samostatného konania.

Ak príslušný orgán o takejto otázke ešte nerozhodol, správny orgán môže konanie prerušiť (§ 29 ods. 1 správneho poriadku) a dá podnet tomuto orgánu na začatie konania. Ak dal správny orgán podnet na konanie o predbežnej otázke inému orgánu, musí vyčkat' na rozhodnutie o predbežnej otázke. Po právoplatnosti rozhodnutia o predbežnej otázke správny orgán pokračuje v konaní (§ 29 ods. 4 správneho poriadku). Tento variant prichádza do úvahy v prípade, ak príslušné konanie možno začať bez návrhu účastníka. Ak konanie možno začať len na návrh účastníka, správny orgán ho vyzve, aby taký návrh podal. Ak tak účastník v určenej lehote neurobí, správny orgán si môže urobiť úsudok o predbežnej otázke sám. Správny orgán si urobí úsudok o predbežnej otázke sám tiež vtedy, ak to bude vyžadovať plynulosť a rýchlosť konania.

Podľa súdnej judikatúry platí zásada, že správny orgán, ktorý koná vo veci, je nielen oprávnený, ale i povinný zaoberať sa predbežnými otázkami, ak sa v konaní vyskytnú (pozri napr. Boh. A 3270/24).

Ak si správny orgán urobí úsudok o veci sám, týka sa to len tohto jedného konkrétneho prípadu. Takýto postup nevyklučuje, že vecne príslušný správny orgán alebo súd vec neskôr posúdi vo vlastnej kompetencii, prípadne aj s iným právnym záverom. Z toho dôvodu posúdenie predbežnej otázky správnym orgánom nemôže byť súčasťou výroku rozhodnutia a musí byť uvedené v odôvodnení rozhodnutia. Vo výroku sa premietne iba v spôsobe rozhodnutia vo veci samej. Ak by príslušný správny orgán alebo súd o predbežnej otázke rozhodol inak, táto skutočnosť je dôvodom na obnovu konania (§ 62 ods. 1 písm. b/ správneho poriadku) alebo na zmenu, prípadne zrušenie rozhodnutia na základe preskúmania rozhodnutia v mimoodvolacom konaní.

Oporca podľa zhora uvedených zákonných ustanovení a zásad postupoval, keď po zistení „duplicitného vlastníctva“ písomnou výzvou na doplnenie podania zo dňa 28.4.2006 vyzval účastníka v 1. rade, aby v lehote 60 dní od doručenia tejto výzvy tento nedostatok odstránil buď uzavretím dohody o urovaní podľa § 585

Občianskeho zákonníka alebo podaním určovacej žaloby na súd podľa § 80 písm. c/ OSP a rozhodnutím č.ObPÚ-2006/00481-11-DU z 24. augusta 2006 konanie prerušil. Listom zo dňa 10.12.2007 lehotu predĺžil do 31.12.2007, avšak k uzavretiu dohody ani k podaniu žaloby na súd nedošlo.

Z vykonaného dokazovania, zo zhodných tvrdení navrhovateľa a odporcu ako aj z vyjadrenia Správy katastra Martin z 27.12.2005 bolo preukázané, že na správe katastra nehnuteľností k.ú. D. v registri EKN parciel je vedené „duplicitné vlastníctvo“ účastníkov v 1. a 2. rade na základe osvedčenia o dedičstve č.k. D 981/2001, D not 244/2001 po nebohom M., zomrelom dňa 12.9.2001, že z KN-E č. X. a KN-E č. X. vznikla KN-C č. X. o výmere 7319 m² evidovaná na liste vlastníctva LV 423 na navrhovateľa a parcely registra C-KN X. a X. vodná plocha o výmere 30806 m² a sú evidované na liste vlastníctva LV X. na účastníka v 3. rade.

Tieto skutočnosti v konaní nespochybňoval ani správny orgán, avšak tvrdil, že bol kompetentný vo veci rozhodnúť, nakoľko k uvedenému zápisu v katastri nehnuteľností došlo chybou katastra, ktorá pre dedičské konanie D 981/2001 vydala nesprávne podklady o výmere EKN parc. č. X., do výmery ktorej omylom zahrnula aj tú časť výmery, ktorá bola v rozhodnom období odňatá pôvodným vlastníkom a prešla na štát.

I keď v Správe katastra Martine v registri „E“ vedená parcela s výmerou uvedenou v pozemkovej knihe, teda aj vo výmere, ktorá bola vyvlastňovacím rozhodnutím odňatá pôvodnému vlastníkovi, po prerušení konania odporcom rozhodnutím vydaným v zmysle § 29 ods. 1 správneho poriadku a po tom, čo účastníci v 1. a 2. rade zostali v riešení predbežnej otázky nečinní, podľa názoru odvolacieho súdu bol odporca o reštitučnom nároku kompetentný rozhodnúť (nejde o prípady podľa § 40 ods. 2 správneho poriadku).

Skutočnosť, že správa katastra vydala nesprávne podklady pre dedičské konanie ani podľa názoru odvolacieho súdu nemôže ísť na ťarchu účastníkov v 1. a 2. rade ako oprávnených osôb, keď v registri „E“ sa vedú údaje o parcelách evidovaných na mape určeného operátu, ktoré sú v katastrálnej mape zlúčené do väčších celkov alebo rozdelené do viacerých parciel; sú k nim síce založené právne vzťahy, ale ich hranice v teréne nie sú zreteľné (§ 13 ods. 1 vyhlášky č. 79/1996 Z.z. Úradu geodézie, kartografie a katastra Slovenskej republiky, ktorou sa vykonáva zákon Národnej rady Slovenskej republiky o katastri nehnuteľností a o zápise vlastníckych a iných práv k nehnuteľnostiam /katastrálny zákon/ v znení neskorších predpisov). Okrem toho zistené „duplicitné vlastníctvo“ sa dotýka iba účastníkov konania a nie tretích osôb.

Nemožno tiež opomenúť, že práva k nehnuteľnostiam na základe osvedčenia o dedičstve sa do katastra nehnuteľností zapisujú záznamom. Vykonanie zápisu záznamom podľa § 34 a nasl. zákona č. 162/1995 Z.z. o katastri nehnuteľností a o zápise vlastníckych a iných práv k nehnuteľnostiam (katastrálny zákon) v znení neskorších predpisov (ďalej len „katastrálny zákon“) má v katastri evidenčný

charakter, ktorý súčasne nemá vplyv na vznik, zmenu ani zánik práva k nehnuteľnosti (§ 5 ods. 2 katastrálneho zákona).

Vychádzajúc z vyššie uvedeného odvolací súd v súlade s názorom súdu prvého stupňa dospel k záveru, že neexistovala zákonná prekážka, ktorá by bránila správne orgánu o predmetných parcelách rozhodnúť. Správne konanie z dôvodu vyriešenia predbežnej otázky ohľadom „duplicitného vlastníctva“ už raz prerušené bolo a niet žiadneho zákonného dôvodu ho prerušovať za tým istým účelom znova. Takto potom ani na strane navrhovateľa nie je daná nijaká prekážka pre poskytnutie náhradných pozemkov, nakoľko ani výmera vyvlastnených pozemkov a tým aj výmera náhradných pozemkov nebola v konaní sporná.

Odvolací súd sa preto s právnym názorom uvedeným v rozsudku krajského súdu stotožnil a postupujúc podľa 250ja ods. 3 veta prvá OSP a § 219 ods. 1 a 2 OSP rozsudok krajského súdu ako vecne správny potvrdil.

O náhrade trov odvolacieho konania rozhodol odvolací súd tak, že v odvolacom konaní úspešnému odporcovi a účastníkovi v 1. až 3. rade ich náhradu nepriznal (§ 250k ods. 1 OSP v spojení s § 250l ods. 2 OSP, § 224 ods. 1 OSP a § 246c ods. 1 veta prvá OSP), nakoľko si ich náhradu neuplatnili (§ 151 ods. 1 OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP) a ani im v odvolacom konaní trovy nevznikli.

P o u č e n i e: Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave, dňa 23. septembra 2009

**JUDr. Jana Baricová, v. r.
predsedníčka senátu**

Za správnosť vyhotovenia:
Peter Szimeth